

Toelichting Beleidsregels standplaatsen Het Hogeland

Artikel 4 Mededingingsprocedure

In artikel 10 bij de beoordelingscriteria onder 4 wordt als criterium in de mededingingsprocedure genoemd de uitstraling van de verkoopinrichting.

Om daar een goed beeld van te krijgen, wordt in artikel 4 gevraagd bij het mededingingsformulier ook te voegen een foto van de verkoopinrichting in bedrijf. De toevoeging 'in bedrijf' geeft aan, dat een foto van een verkoopinrichting met de klep dicht, geen indruk geeft van de uitstraling. Mededingers kunnen zelf bepalen welk beeld een goede indruk geeft. Veelal zal dat de opstelling zijn op een andere standplaats (dus met klep open, eventuele banners, mogelijk met statafels, etc.), of hoe een mededinger zich voorstelt hoe de opstelling en uitstraling zal zijn.

Lid 9 van artikel 4 geeft aan, dat het mededingingsformulier tevens de basis is voor de verlening van de standplaatsvergunning aan de "winnaar" van de mededinging. Dat betekent, dat mededingers extra zorgvuldig dienen te zijn op de invulling van het mededingingsformulier en de compleetheid daarvan.

Artikel 8 standplaatsen op particulier eigendom

Ook standplaatsen op particulier terrein zijn onderhevig aan het vergunningstelsel van de APV. Voorwaarden zijn dat ze vrij toegankelijk zijn en openstaan voor publiek.

Uit reacties vanuit onze inwoners blijkt dat er vragen zijn over de diverse (onbemande) verkooppunten die er her en der in onze gemeente zijn en of die ook vergunning plichtig zijn. Dergelijke uitstallingen zijn niet aan te merken als standplaatsen in de zin van de APV en vallen daarmee ook niet onder dit beleidskader. Het is kleinschalige verkoop zonder aanwezigheid van een verkoper. Veelal is het verkoop "aan huis" van producten uit eigen bedrijf. Het bestemmingsplan staat dat in die vorm ook toe. Als dat niet zo is en er is geen relatie tussen product en bestemming – bijv. het stalletje staat bij een woning – dan is dit soort verkoop niet zomaar toegestaan. Bovendien wordt het met een meer bedrijfsmatig karakter ook meer een Ruimtelijke Ordening kwestie.

Wij zullen hier nog nader onderzoek naar doen.

Artikel 9 Maximumstelsel

In het kader van de openbare orde en de ruimtelijke planning is het van belang, dat er niet een onbeperkt aantal standplaatsvergunningen kunnen worden verleend. Het toestaan zou tot ongewenste marktforming en wildgroei kunnen leiden. Daarom is een maximumstelsel ontwikkeld.

Alle aangewezen – veelal reeds bekende - locaties zijn vooraf getoetst op aspecten als verkeerveiligheid, situering van de standplaats en mogelijke hinder voor de omgeving (zie ook artikel 11 van deze beleidsregels).

Het voordeel van een maximumstelsel is dat het duidelijkheid geeft aan zowel aanvragers, inwoners als andere belanghebbenden. Het hanteren van een maximumstelsel betekent niet per definitie dat iedere aanvraag wordt geweigerd. Per geval dient te worden beoordeeld of afwijking van dit stelsel in geval van bijzondere omstandigheden gewenst is.

Voorts is overwogen bij de lijst van aangewezen standplaatsen, ons te beperken tot de 20 grootste kernen (> 500 inwoners) omdat de ervaring is dat in de kleinere (28) kernen door het ontbreken van voldoende draagvlak, toch geen standplaats zal worden ingenomen.

Wij zijn hier niet toe overgegaan. Overweging is, dat vanwege een bijdrage aan de leefbaarheid van een kern en het ontbreken van (voldoende) voorzieningen, toch ook in de kleinere kernen een mogelijkheid moet zijn een standplaats in te nemen. Het is vervolgens aan de ondernemers of zij hier “brood” in zien.

Bij het bepalen van de aangewezen standplaatsen in de grootste vier winkelkernen Uithuizen, Winsum, Bedum en Leens, hebben wij ons laten leiden door ons doel in ons detailhandelsbeleid van mei 2020 om in die kernen toe te werken naar compacte centra met kernwinkelgebieden om daarmee het voorzieningenniveau op peil te houden. Het strookt dan niet met ons detailhandelsbeleid om standplaatsen voor (ambulante) detailhandel buiten die kernwinkelgebieden toe te staan. Bovendien versterken de reguliere en de ambulante handel elkaar. Daarom hebben wij althans voor die 4 kernen uitsluitend gekozen voor standplaatsen binnen de kernwinkelgebieden. Voor het dorp Winsum is daarop een uitzondering gemaakt omdat Het Aanleg het enige bedrijventerrein is met perifere en volumineuze detailhandel van enige betekenis.

Tot slot hebben wij bij de vaststelling van de lijst gekeken naar de toeristisch-recreatieve potentie van locaties of gebieden en de bijdrage die standplaatsen daaraan kunnen leveren ten behoeve van de bezoekers.

Overigens staat het Ondernemersplatform Het Hogeland op het standpunt, dat er per kern meer gedifferentieerd zou moeten worden, rekening houdend met het aanbod dat er al is door de reguliere detailhandel. Ambulante detailhandel zou dan aanvullend moeten zijn en niet concurrerend. Bovendien blijkt telkenmale dat de uitspraak in onze detailhandelsvisie dat de reguliere en ambulante detailhandel elkaar kunnen versterken en daarom bij voorkeur in elkaars nabijheid moeten staan, niet wordt gedeeld door de reguliere detailhandel. Veeleer ziet men elkaar als concurrenten. Wij onderschrijven de uitspraak in onze detailhandelsvisie nog steeds. Bovendien dragen ‘stand-alone’ standplaatsen bij aan de uitstraling van een centrum. Tot slot is de Europese Dienstenrichtlijn heel duidelijk: de verdelingssystematiek van ‘schaarse vergunningen’ mag niet economisch ordenend zijn. Concurrentieoverwegingen mogen niet meespelen. Het standpunt van het Ondernemersplatform heeft dan ook niet geleid tot aanpassing van ons beleidskader.

Overigens komen ook vanuit de ambulante handel zelf opmerkingen over (oneerlijke) concurrentie. Gedoeld wordt dan op de foodtrucks die met behoud van uitkering en met een bijdrage vanuit het Werkplein hun waren te koop aan kunnen bieden. Doelstelling van dergelijke constructies is echter een heel andere, namelijk werkervaring en re-integratie. Het standplaatsenbeleid kan hiervoor geen oplossing bieden.

Artikel 10 Procedure verdelingssystematiek schaarse vergunningen

Bij de uitvoering van de standplaatsvergunningen was het zo en zal het zo zijn, dat zoveel als mogelijk alle standplaatshouders een plek krijgen. Dat betekent dat op de verdeelmomenten (nadat alle mededingingsformulieren binnen zijn) wordt gekeken of alle gewenste locaties één op één passen op de aangewezen standplaatslocaties. Het toepassen van de hierna volgende verdeelsystematiek moet zoveel mogelijk worden voorkomen. In het geval echter dat er meerdere gegadigden zijn voor één plek, zijn gemeenten verplicht om in die gevallen een verdeelingsbeleid te voeren dat verzekert dat alle gegadigden gelijke kansen hebben. De procedure moet volgens de Europese Dienstenrichtlijn duidelijk zijn, vooraf openbaar gemaakt

en aan aanvragers de garantie bieden dat hun aanvraag objectief en onpartijdig wordt behandeld.

Qua verdelingssystematiek zijn er volgens de VNG een aantal opties, te onderscheiden in aselechte en selecte vormen van verdeling.

De aselechte methoden zijn:

- Verlenen op volgorde van binnenkomst
- Loten.

De selectieve vormen zijn;

- Selectie na vergelijkende toets
- Veilen

Volgorde van binnenkomst

Vanuit economisch perspectief gezien is dit de minst ideale vorm. Wie het eerst komt, het eerst maalt is in feite een wachtrij (of wachtlijst). Uiteindelijk komt iedereen aan de beurt. Aanvragers of mededingers moeten dan wel tijd hebben om op hun beurt te wachten. Er is geen sturing mogelijk op wie een standplaats gaat innemen.

Loting

Loting is een verdeling naar een willekeuring geselecteerd lotnummer en staat onverschillig ten opzichte van de aanvrager/mededinger en zijn aanvraag. Een eis is hiervoor een openbare loting en het vereiste, dat aanvragen/mededingingsformulieren gedurende een vooraf bepaald tijdvak zijn ontvangen (een soort van tranchering). Ook hierbij is er geen sturing op in dit geval de kwaliteit van de standplaatsen.

Veilen

Deze optie ligt meer voor de hand bij situaties van technische of natuurlijke schaarstes (bijvoorbeeld etherfrequenties) en minder bij beleidsmatige schaarstes waar hier sprake van is of kan zijn.

Selectie door vergelijkbare toets

Hiervoor is het nodig dat vooraf een aantal inhoudelijke criteria wordt vastgesteld.

Hierop moeten de mededingers worden getoetst.

Met deze systematiek is het meest invloed uit te oefenen op de kwaliteit van de standplaatsen.

Daarom gaat hier de voorkeur naar uit.

Daarvoor zijn in dit artikel beoordelingscriteria genoemd.

Impliciet geven deze criteria aan wat belangrijk wordt gevonden.

Bij de bespreking van dit artikel met de vergunninghouders is de suggestie gedaan voor het criterium 'goede uitstraling en verzorging' onze inwoners dit te vragen, net als welke branche welkom of nodig is. Wij zullen hier niet toe over gaan. Wij hebben bewust niet gekozen voor branchering. De mogelijkheid wordt geboden voor het innemen van een standplaats. Vervolgens is het aan 'de markt' welke branche(s) belangstelling heeft of hebben. De vrije marktwerking. Met betrekking tot dit criterium is nog overwogen een welstandsadvies in te winnen. Wij zijn hier niet toe overgegaan. Alleen bij artikel 11.2.b. komt welstand eraan te pas als er sprake is van een welstandsexces.

Overigens zal bij de uitvoering van deze bepaling door de uitvoerders wel worden opgetekend waar naar wordt gekeken en wat in de praktijk belangrijk blijkt te zijn. Na verloop van tijd ontstaan er dan toch toetsingsgronden voor dit criterium. Complicerend is dat op het moment van mededinging de beoordeling plaats moet vinden op basis van de door mededinger ingediende stukken. Er kan geen schouw worden gedaan van b.v. de marktwaren.

Ook zullen wij bij de verdeling van standplaatsen gebruik maken van 'timesharing': het aanbieden van oningevulde dagen aan mededingers die de mededinging hebben verloren, teneinde iedereen zoveel mogelijk een plek te geven.

Ook over dit onderwerp zijn tijdens het overleg met de vergunninghouders suggesties gedaan. Die suggesties zijn echter niet over te nemen omdat zij het uitgangspunt gelijke kansen voor alle ondernemers geweld aan doen.

Artikel 11 Weigeringsgronden

Artikel 11.1 a-f

a. Openbare orde

De aanwezigheid van een standplaats op zich en de aantrekkende werking die ervan uit kan gaan, kan een verstoring van de openbare orde opleveren door bijvoorbeeld vervuiling van de omgeving, de aanwezigheid van publiek en geluidsoverlast. Een standplaats moet bijvoorbeeld geen aanzuigende werking hebben op (hang)jongeren. De gemeente kan, in het belang van de bescherming van de openbare orde, daarmee rekening houden door bijvoorbeeld standplaatsen te spreiden en door een bepaalde afstand van de standplaats ten opzichte van woningen in acht te nemen.

b. Openbare veiligheid

Onder openbare veiligheid wordt onder andere en veelal de verkeersveiligheid begrepen. Wanneer een standplaats op een onoverzichtelijke locatie wordt ingenomen, kan er sprake zijn van een onveilige situatie. Om te voorkomen dat de vrijheid- en/of veiligheid voor het verkeer in het geding komt, worden standplaatslocaties vooraf getoetst aan de volgende verkeersaspecten:

- geen standplaats op kruispunten, op hoeken van straten en onoverzichtelijke punten;
- verkeersborden en verkeerslichten mogen niet aan het oog worden onttrokken;
- geen standplaats op een rijbaan of langs een weg binnen 25 meter, gemeten langs het trottoir vanuit een bocht;
- geen standplaats langs een weg als dat de doorstroming van het verkeer belemmert;
- geen standplaats op het trottoir/voetgangersgebied als voor het voetgangersverkeer daardoor minder dan 1,5 meter vrije ruimte/loopruimte overblijft;
- een standplaats mag de vrije toegang of doorgang van hulpverleningsvoertuigen van de brandweer, ambulance en dergelijke niet belemmeren of verhinderen en dient een minimale doorgang van 3,5 meter vrij te houden;
- in het kader van de brandveiligheid geldt bij een standplaatslocatie met bak- en braadactiviteiten of aanwezigheid van gastanks of verwarmingselementen een minimale afstand van 5 meter vanaf de dichtstbijzijnde gevel;

- geen standplaats direct voor toegangen of nooduitgangen van winkels, woningen en bedrijven;
- het innemen van een standplaats op een parkeerplaats mag niet leiden tot aantoonbare onnodige parkeerdruk.

Voor de brandveiligheid wordt verwezen naar het “Besluit brandveilig gebruik en basishulpverlening overige plaatsen” (BWBR0040068/2018-08-01) waaraan ook de standplaatsen moeten voldoen.

c. Volksgezondheid

De algemene weigeringsgrond uit artikel 1:8 van de APV is met name van toepassing op evenementen.

Ter bescherming van de volksgezondheid controleert de Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) of de regels van de Warenwet worden nageleefd door vergunninghouders die hoofdzakelijk etenswaren verkopen vanuit de standplaats. Aan de hand van rapporten van de NVWA kan een standplaatsvergunning geweigerd of ingetrokken worden als de volksgezondheid in gevaar komt indien gebruik gemaakt wordt van de verleende of te verlenen vergunning.

d. Bescherming van het milieu

Het milieubegrip omvat alle soorten van overlast die gerelateerd zijn aan de omgeving/ het milieu. Met name standplaatsen waar etenswaren voor directe consumptie worden bereid, hebben een impact op het milieu. Zoals geluidsoverlast, geurhinder, overlast veroorzaakt door stof, afval en dergelijke. In de praktijk is wat betreft overlast voor de omgeving onderscheid te maken tussen standplaatsen waaruit ter plaatse etenswaren worden bereid (zoals snack- en frietkramen) en overige standplaatsen. Bij de eerste groep is de kans op (geur)overlast groter dan bij de overige standplaatsen. Problemen kunnen worden voorkomen of beperkt door voldoende afstand te houden tussen de standplaats en omliggende woningen. De voorschriften van het Activiteitenbesluit en de handreiking “Bedrijven & Milieuzonering” van de Vereniging Nederlands Gemeenten (VNG) bieden hiervoor normen.

e. Strijdigheid met bestemmingsplan, beheers verordening, exploitatieplan of voorbereidingsbesluit

De exploitatieverordening is een oude mogelijkheid die is vervallen op grond van de Wet ruimtelijke Ordening.

De beheers verordening is wat juridische status betreft gelijk aan het bestemmingsplan. Dit instrument is bedoeld om bestaande situaties vast te leggen en kan in plaats van een bestemmingsplan worden opgesteld.

Een voorbereidingsbesluit is een verklaring van de gemeenteraad dat een bestemmingsplan wordt voorbereid. Wat een bestemmingsplan is, is genoegzaam bekend.

Voor de meeste gevallen (ca 90%) waarbij sprake is van een aanvraag voor een standplaatsvergunning, is er strijdigheid met één van deze ruimtelijke instrumenten.

Gemeente breed is een paraplu bestemmingsplan in voorbereiding. Met dat plan zullen alle aangewezen locaties (bijlage 2 bij dit beleidskader) de voor een standplaats benodigde bestemming hebben. Tot dat moment moet een standplaatshouder tegelijk met een standplaatsvergunning ook een aanvraag doen voor een buitenplanse kleine of tijdelijke

afwijking van het bestemmingsplan. De geldigheid van een dergelijke afwijking loopt af. In 2021 is dat nog 3 jaar, vanaf 2022 is dat 2 jaar, enz.

Overigens zullen deze teksten in de APV aangepast moeten worden na in de inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1 juli 2022, omdat deze instrumenten niet terugkomen in de Omgevingswet.

f. De aanwezigheid van een kwantitatieve of territoriale beperking als gevolg van bijzondere Omstandigheden, noodzakelijk in verband met een dwingende reden van algemeen Belang.

Een dergelijke beperking mag worden gesteld aan straathandelaren, c.q. standplaatshouders als ten gevolge van het innemen van een standplaats er sprake is van duurzame ontwrichting (in het voorzieningenniveau) als gevolg waarvan inwoners van een bepaald gebied niet langer op een aanvaardbare afstand van hun woning kunnen voorzien in hun eerste levensbehoefte.

Jurisprudentie leert, dat dat slechts in 2 situaties is toegestaan:

- *Bij een nieuw winkelcentrum* (ECLI:NL:RBARN:2008:BD8539)
- *Als het de laatste voorziening in een gebied betreft* (ECLI:NL:RBZUT:2011:BQ5991)
Als er binnen het verzorgingsgebied nog slechts één winkel gevestigd is in een bepaalde branche en deze winkel dreigt te verdwijnen door verlening van de standplaatsvergunning.

Overweging was, dat gevestigde winkeliers geconfronteerd worden met hoge exploitatiekosten die niet in verhouding staan tot de vrij lage exploitatiekosten van de ambulante handel. Standplaatsvergunningen mogen echter op grond van Europese regels niet economisch regulerend zijn.

Artikel 11.2.b

Ofschoon middels de lijst van aangewezen standplaatsen zoveel mogelijk zal worden voorkomen dat standplaatsen midden in woongebieden staan, kunnen standplaatsen toch van invloed zijn op een goede ruimtelijke ordening van de openbare ruimte. Bovendien dragen standplaatsen bij aan de uitstraling van de gehele gemeente.

Desondanks kent onze huidige APV 'redelijke eisen van welstand' niet als weigeringsgrond. Dat is begrijpelijk. Een dergelijke weigeringsgrond is omslachtig van aard. Standplaatsen worden tijdelijk en in ondergeschikte mate gebruikt voor een kleinschalige vorm van detailhandel, horeca of dienstverlening. Er is dus geen sprake van een permanent karakter van bedrijvigheid. Tevens is het zo dat er meestal vanuit een kraam of een wagen handel wordt gedreven. Deze objecten zijn met name functioneel van aard en het is onredelijk om hieraan reguliere welstandseisen te verbinden.

Daar komt bij dat welstandseisen, zeker voor verkoopwagens, een subjectief begrip is, vooral omdat er in de omgeving geen referentiekaders zijn op grond waarvan kan worden vastgesteld dat een verkoopwagen o.i.d. daarvan in ernstige mate afwijkt.

Om toch een mogelijkheid te hebben in te grijpen bij excessen, is deze bepaling opgenomen. Daarmee wordt een weigeringsgrond gecreëerd om buitensporige gevallen aan te kunnen pakken. Indien er sprake is van een zeer uitzonderlijke verstoring van een goede ruimtelijke ordening, kan de welstandscommissie hierover om advies worden gevraagd.

Het zal dan vooral gaan om zaken als verkeershinder, aantasting woongenot en dus ook welstandsexcessen.

Artikel 11.2.c

Naast de weigeringsgronden in de APV, is er nog andere wet- en regelgeving waar standplaatsen aan moeten voldoen, c.q. mee te maken krijgen en uiteindelijk ook een reden kunnen zijn een standplaatsvergunning te weigeren of in te trekken.

Warenwet

In de Warenwet zijn regels voor de Nederlandse voedselveiligheid vastgelegd. In de wet staat dat een product onze gezondheid niet in gevaar mag brengen. De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit ziet toe op de naleving van de regels uit de Warenwet.

Winkeltijdenwet en Winkeltijdenverordening

In geval van bedrijfsmatige uitoefening geldt voor het innemen van een standplaats de Winkeltijdenwet. Het is verboden – zegt artikel 2 van de Winkeltijdenwet - om goederen te koop aan te bieden of te verkopen aan en in rechtstreekse aanraking met particulieren:

- a. op zondag,
- b. op nieuwjaarsdag, op Goede Vrijdag na 19.00 uur, op tweede Paasdag, op Hemelvaartsdag, op tweede Pinksterdag, op 24 december na 19.00 uur, op eerste en tweede Kerstdag, op 4 mei na 19.00 uur, en
- c. op werkdagen voor 6 uur en na 22 uur.

De bepalingen uit de Winkeltijdenwet gelden ook voor standplaatsen (artikel 2, lid 2 Winkeltijdenwet). Controle vindt plaats door de politie. In de vergunning kunnen ook voorschriften worden opgenomen over het innemen van een standplaats op zondag. In een verordening kan vrijstelling verleend worden van de in de Winkeltijdenwet vervatte verboden. De gemeente Het Hogeland heeft in de Winkeltijdenverordening een algemene vrijstelling opgenomen van alle in artikel 2 van de Winkeltijdenwet opgenomen verboden op zon- en feestdagen tussen 06.00 en 22.00 uur. De vrijstelling geldt daarmee niet voor kerstavond (24 december), Goede vrijdag en dodenherdenking (4 mei). Voor deze 3 dagen blijft als sluitingstijd 19.00 uur gelden omdat dit geen feestdagen zijn. De Winkeltijdenverordening kan ontheffing verlenen voor werkdagen tussen 22.00 en 06.00 uur.

Wet Milieubeheer

De Wet Milieubeheer bepaalt welk wettelijk gereedschap kan worden ingezet om het milieu te beschermen. De belangrijkste instrumenten zijn milieuplannen en milieuprogramma's, milieukwaliteitseisen, vergunningen, algemene regels en handhaving. Ook bevat de wet de regels voor financiële instrumenten, zoals heffingen, bijdragen en schadevergoedingen. De bepalingen in de Wet Milieubeheer gelden ook voor standplaatsen als de standplaats een inrichting is als bedoeld in die wet. Aan verkoopinrichtingen van bijvoorbeeld vis en snacks worden milieueisen gesteld, in hoofdzaak ten aanzien van vetafscheiding, afvalwater en stankoverlast. In de vergunning kunnen bepaalde milieuvoorschriften opgenomen worden. Controle vindt plaats door de milieupolitie.

Woningwet

Op grond van artikel 40 van de Woningwet is het verboden te bouwen zonder vergunning van burgemeester en wethouders. Een standplaatshouder met een mobiele wagen die elke avond

zijn standplaats ontruimd, heeft geen bouwvergunning nodig. De door de gemeente Het Hogeland vergunde standplaatsen zijn in alle gevallen mobiele standplaatsen.

Besluit brandveilig gebruik en basishulpverlening overige plaatsen (Bbgbop)

Per 1 januari 2018 is het Besluit brandveilig gebruik en de basishulpverlening overige plaatsen (Bbgbop) van kracht. Het Bbgbop geeft brandveiligheidsvoorschriften voor het gebruik van voor mensen toegankelijke plaatsen, waarvoor vanuit andere regels geen brandveiligheidseisen zijn gesteld.

De Bbgbop geeft onder andere brandveiligheidsvoorschriften voor het gebruik van bakkramen en bakwagens. Voor wat betreft standplaatsen kunnen deze voorschriften dus van toepassing zijn. Volgens de Bbgbop gelden onder andere de volgende regels:

- de opstelling van een voorziening ten behoeve van kook-, bak-, braad- of frituuractiviteiten moet veilig zijn (artikel 5.13 Bbgbop);
- de afstand tussen een bakkraam of bakwagen met een gasinstallatie en een gebouw moet ten minste 2 meter bedragen, of ten minste 5 meter indien in die kraam of wagen wordt gefrituurd (artikel 5.14 Bbgbop). Er geldt een uitzondering als het aangestraalde vlak een weerstand tegen branddoorslag en brandoverslag heeft van ten minste 60 minuten of als de bakkraam of bakwagen is uitgerust met een automatische brandblusinstallatie;
- de afstand tussen een bakkraam of bakwagen met een gasinstallatie en een andere bakkraam of bakwagen met een gasinstallatie of een ander bouwsel moet ten minste 2 meter bedragen;
- de afstand tussen een bakkraam of bakwagen met een elektrische installatie waarin wordt gefrituurd, en een andere bakkraam of bakwagen of een ander bouwsel moet ten minste 2 meter bedragen;

Artikel 12 Standaard voorwaarden bij vergunning

Voorwaarde 10: meer info kunt u vinden door gebruik te maken van de volgende link:

<https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR52436>.

Voorwaarde 12: met deze voorwaarde wordt bedoeld dat de verkoopinrichting schoon en netjes is en ook enigszins past binnen de omgeving.

Artikel 13 Looptijd vergunning

In artikel 1.7 van de APV is bepaald dat vergunningen, verleend op grond van de APV, gelden voor onbepaalde tijd, tenzij bij de vergunning of ontheffing anders is bepaald of de aard van de vergunning of ontheffing zich daartegen verzet. Omdat sprake is van schaarse vergunningen verzet de aard van de vergunningen zich tegen verlening voor onbepaalde tijd en behoeft de looptijd aanpassing middels dit beleidskader.

Wat is vervolgens een redelijke termijn ?

De Europese Dienstenrichtlijn noemt geen termijnen maar spreekt over een 'passende beperkte termijn'. Bij die passendheid moet aan de ene kant uitgangspunt zijn dat standplaatsvergunningen zo snel mogelijk (weer) beschikbaar komen voor (potentiële) nieuwe mededingers.

Aan de andere kant zegt diezelfde Dienstenrichtlijn, als ook nationale jurisprudentie en de VNG, dat alleen de terugverdientijd en een economisch rendabele exploitatie relevant is voor het bepalen van de looptijd van de vergunning.

Om aan deze onduidelijkheid een einde te maken en de gemeenten een instrument te bieden bij het bepalen van de looptijd, heeft het onafhankelijk bureau 'SEO economisch onderzoek' in opdracht van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat, onderzoek gedaan naar die terugverdiertijden voor de ambulante handel (januari 2021).

Conclusie is als volgt:

- Gemiddelde ondergrens 9 jaar
- Gemiddelde bovengrens 12 jaar

De bovengrens houdt rekening met een minimum inkomen, de ondergrens doet dat niet. In beide gevallen is gekeken naar de aanschafwaarde van marktwagens en is op grond daarvan een inschatting gemaakt van de vaste activa en de jaarlijkse afschrijvingskosten.

De berekening van de branchevereniging van de ambulante handel (CVAH) van de gemiddelde terugverdiertijd is 8,7 jaar en zit daarmee redelijk in de buurt van die ondergrens.

Een vergunningsduur van 15 jaar is volgens de CVAH een termijn waarbinnen de meeste ondernemers in alle redelijkheid de investeringen terug kunnen verdienen.

Op grond van bovenstaand onderzoek hebben wij de looptijd bepaald op 10 jaar. Dat houdt redelijk het midden tussen de onder- en bovengrens.

Wij realiseren ons dat dat niet tegemoetkomt aan de wens van de vergunninghouders tijdens ons overleg op 16 september j.l. De ondernemers vreesden voor hun bedrijfszekerheid en voelden een groeiende onzekerheid. Bovendien meenden zij dat de kwaliteit van de kramen terug zal lopen omdat niemand meer durft te investeren en ervaren zij de nieuwe regels als afbraak. Een langere looptijd doet echter afbreuk aan de kansen die er moeten komen voor nieuwe toetreders. Bovendien verwachten wij niet – met wellicht een enkele uitzondering voor populaire locaties – dat de concurrentie zo groot zal zijn dat de huidige vergunninghouders kansloos zijn in het (opnieuw) verkrijgen van een standplaatsvergunning na afloop van het overgangsrecht. Het onderzoek van 'SEO economisch onderzoek' geeft een objectieve norm en verdient navolging.

Ook willen wij niet meegaan in de suggestie van de huidige vergunninghouders om een zelfde looptijd te hanteren als bij weekmarkten (15 jaar).

Een aantal overwegingen:

- De teruglopende belangstelling voor de weekmarkten. Recent kwam er een noodkreet van marktkeopliden in de stad Groningen dat men geen personeel meer kan krijgen.
- De status van de weekmarkt. De marktkeopliden hebben ons kunnen overtuigen van het feit, dat de aanwas van nieuwe marktkeopliden gering is en daarmee de dreiging reëel dat er op termijn geen aanwas meer komt.
- Het feit, dat de status van een weekmarkt (ingesteld door de gemeenteraad) en daarmee de betekenis voor de leefbaarheid hoger is dan de solitaire standplaats. Bovendien moet een weekmarkt meerdere kramen kennen wil er sprake zijn van een markt. Met het wegvallen van enkele kramen is daarmee de dreiging groter van het geheel verdwijnen van de weekmarkt. Het verdwijnen van een solitaire standplaats zal niet van invloed zijn op andere standplaatshouders.
- De verschijning van het rapport van 'SEO economisch onderzoek' en de grotere relevantie van terugverdiertijden bij het bepalen van de looptijd.
- Solitaire standplaatsen hebben doorgaans lagere kosten.

- De branchering bij solitaire standplaatsen is groter en daarmee de mededinging interessanter voor ondernemers. Een looptijd van 10 jaar is daarbij het maximum om nog tegemoet te kunnen komen aan het uitgangspunt van 'schaarse vergunningen' van meer mededinging.

In dit artikel zijn de (standaard)termijnen opgenomen. Hiervan kan worden afgeweken zegt het vierde lid van dit artikel op verzoek van de (toekomstige) standplaatshouder.

Artikel 15 Wijzigen of intrekken vergunning

De wijzigings- en intrekkinggronden uit artikel 1:6 van de APV zijn aangevuld met nog een aantal aanvullende weigeringsgronden.

In het kader van de zorgvuldigheid wordt vergunninghouder in een gesprek nog in de gelegenheid gesteld het gebrek of geconstateerde op grond waarvan intrekking of wijziging plaats zal vinden, weg te nemen of te herstellen.

Artikel 17 Overschrijven of overdragen van de vergunning

Dit artikel regelt de gevallen en voorwaarden waaronder het mogelijk is om standplaatsvergunningen over te schrijven. Het gaat om overschrijving van een standplaatsvergunning met alle daaraan verbonden voorwaarden en beperkingen. Bij overschrijving vindt de toets plaats overeenkomstig artikel 3 van deze beleidsregels. Ook wordt getoetst aan de leden 7 en 8 van artikel 4 van deze beleidsregels, alsmede aan Bibob beleid ('Wet Bevordering Integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur'). Dat biedt voldoende garantie voor het voorkomen van het verkrijgen van een standplaatsvergunning door een ongewenste standplaatshouder.

Het overdragen van vergunningen lijkt in beginsel haaks te staan op de uitgangspunten die gelden voor de verdeling van schaarse vergunningen en de gelijke kansen voor een ieder om voor de vergunning in aanmerking te komen. Doordat de overgedragen vergunning slechts voor dezelfde periode wordt verleend als de oorspronkelijke vergunning, blijven de kansen voor derden, om aanspraak te maken op de vergunning, gelijk. De mogelijkheid tot het overdragen van vergunningen wordt wenselijk geacht vanwege het terugverdienen van de investeringen die de standplaatshouder en zijn familie hebben gedaan in de standplaats en het voorkomen van schulden. De standplaats is vaak de belangrijkste inkomstenbron van het gezin of de familie, is vaak ook een familiegebeuren en beperkt zich niet tot de vergunninghouder. Daarom wordt overdragen op familieleden mogelijk gemaakt. In eerste instantie (lid 1) aan familieleden in de eerste graad (partner, ouders, schoonouders, kinderen, schoonzons, schoondochters.) Als dat niet lukt aan familieleden in de tweede graad (lid 2): broers, zussen, kleinkinderen, opa's, oma's, schoonzussen, zwagers, stiefzussen, stiefbroers.

Gelet op de spanning van overdracht met het uitgangspunt van de verdeling van schaarse vergunningen, kan niet tegemoet worden gekomen aan de suggestie tijdens het overleg met de huidige vergunninghouders. Daar werd gepleit om overdracht ook mogelijk te maken aan b.v. een werknemer die al jarenlang in dienst is. Daar ontbreekt de familierelatie en daarmee een rechtvaardigingsgrond om toch overdracht mogelijk te maken, is er bovendien veel meer sprake van ondernemerschap en daarmee ook van concurrentie.

Artikel 18 Kosten van een vergunning

Op grond van Hoofdstuk 14 van de Legesverordening 2021 van de gemeente Het Hogeland, bedraagt het tarief voor een standplaatsvergunning op dit moment als volgt:

a. voor één dag	€	5,05
b. voor een week	“	10,15
c. voor een maand	“	20,30
d. voor een kwartaal	“	40,60
e. voor een half jaar	“	76,10
f. voor een jaar	“	143,30

Voorts worden nog kosten in rekening gebracht voor een afwijking van het bestemmingsplan: € 50,00

Voor de meeste gevallen (ca 90%) is er voor standplaatsen namelijk sprake van strijdigheid met de bestemming in het vigerende bestemmingsplan.

Voor dat alom geconstateerde gebrek, wordt gemeente breed een paraplu bestemmingsplan voorbereid. Met dat plan zullen alle aangewezen locaties (bijlage 2 bij dit beleidskader) de voor een standplaats benodigde bestemming hebben. Tot dat moment moet een standplaatshouder tegelijk met een standplaatsvergunning ook een aanvraag doen voor een buitenplanse kleine of tijdelijke afwijking van het bestemmingsplan.

Als dat aan de orde is, is daarvoor op grond van Titel 2, hoofdstuk 2 van de Legesverordening een legesbedrag verschuldigd van € 50,00.

Voor de volledigheid zij ook hier vermeld, dat voor een vergunninghouder die gebruik maakt van een gemeentelijke nutsvoorziening, op grond van artikel 23 bovenop deze kosten ook nog de genormeerde kosten komen voor gebruik van de nutsvoorziening(en).

Vaststelling van de legestarieven vindt jaarlijks door de raad plaats bij de vaststelling van de gemeentebegroting. Daarom maakt de hoogte van de nieuwe legestarieven voor standplaatsen geen deel uit van dit beleidskader.

Wel is ten behoeve hiervan enige benchmark uitgevoerd (zie hierna).

Bovendien betekent dit nieuwe standplaatsenbeleid een hogere uitvoeringslast voor het team VTH. Onderzoek heeft echter geleerd, dat dit binnen de bestaande formatie van het team is op te lossen.

Gemeente	incid.	Dag	Week	Maand	> 1 mnd	Kwartaal	Half jaar	> hlf jr	Jaar	> 1 jr
Delfzijl		9,70		19,85					113,00	
NE Fryslan		14,50	23,50	46,75		87,50	97,75		150,00	193,20
Tynaarlo			8,80	25,35					131,20	
Weststellingwerf									283,20	
Noordoostpolder		26,10	26,10	26,10		26,10	26,10		26,10	26,10
Stadskanaal		22,60	43,60	85,10					298,30	
Sudwest-Fryslan	43,40									92,95
Midden-Groningen	-		38,95	79,35	136,30			222,60		

Voor een aantal gemeenten (w.o. de Noordoostpolder en Stadskanaal) komen daar nog bovenop de kosten van gebruik van gemeentegrond. Met name in de gemeente Noordoostpolder is dat de reden dat het legestartief zo laag is.

Overigens zullen wij voor de legesverordening van 2022 nog niet met wijzigingsvoorstellen komen. Reden is dat vanuit de inwoners suggesties zijn ontvangen om bij de hoogte van de leges ook rekening te houden met het aantal dagen dat een vergunninghouder zijn standplaats inneemt. Wij willen dat nader onderzoeken en pas later met mogelijke wijzigingsvoorstellen komen. Nu is alleen bepalend voor de leges hoe lang iemand een vergunning verleend krijgt en niet hoe vaak hij een standplaats bezet.

Artikel 19 Afwezigheid en vervanging

Vanwege de continuïteit en het belang voor een ondernemer voor het blijven verkrijgen van inkomsten uit een standplaats, menen wij dat vervanging van de vergunninghouder kortdurend mogelijk moet zijn. Een melding geeft wel aan dat we daarbij niet kiezen voor de zwaardere procedure van het doen van een aanvraag. Uiteraard moet ook de vervanger aan dezelfde eisen voldoen als de vergunninghouder (artikel 3 van deze beleidsregels) en kan er getoetst worden aan het Bibob beleid ('Wet Bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur')

Om te voorkomen dat een verleende standplaatsvergunning niet wordt gebruikt, bijvoorbeeld om voor de toekomst een positie te behouden, zijn de termijnen waarna een standplaatsvergunning kan worden ingetrokken wegens niet-gebruik, vrij kort gehouden. Daarmee wordt ook voorkomen, dat andere ambulante ondernemers de mogelijkheid wordt ontnomen zo'n standplaats te verkrijgen, uiteraard na de procedure van artikel 10 te hebben doorlopen.

Het melden van de afwezigheid is nu geen gebruik. De sanctie in het vijfde lid van dit artikel maakt het belang van een melding groter.

Artikel 20 Mobiele karakter standplaats

Om vandalisme te voorkomen en om te voorkomen dat een verkoopmiddel onvoldoende onderhouden wordt, is het niet gewenst dat een verkoopmiddel permanent op de standplaatslocatie aanwezig is.

Hier is sprake van een aanscherping van de regels. Op dit moment komt het voor, dat vergunninghouders hun verkoopinrichting 's nachts laten staan op de standplaats.

Gezien de omvang van de seizoenstandplaatsen voor oliebollen, is het acceptabel dat een dergelijke standplaats minder vaak worden ontruimd. Doordat zij aan het eind van het seizoen vertrekken is er überhaupt geen sprake van het innemen van een permanente plaats. Om vandalisme tijdens oudejaarsnacht te voorkomen moet de standplaats voor oudejaarsnacht ontruimd worden.

Bovendien vallen marktwagens die (continue) blijven staan op hun standplaats, onder een ander regiem. Alsdan worden het inrichtingen, vallen zij onder de Drank- en horecawet en is ook het bestemmingsplan van toepassing. Iets wat standplaatshouders ook zeker niet zullen willen.

Artikel 25 Afwijkingsbevoegdheid

Artikel 4:84 Awb geeft het college een zogeheten ‘inherente afwijkingsbevoegdheid’. Dit betekent, dat het college overeenkomstig de beleidsregels handelt, tenzij dat voor één of meer belanghebbenden gevolgen zou hebben die wegens bijzondere omstandigheden onevenredig zijn in verhouding tot de met de beleidsregels te dienen doelen.

Het gaat hierbij om omstandigheden die kennelijk niet voorzien waren toen de beleidsregels werden gemaakt. Het mag niet gaan om een structurele afwijking van de beleidsregels, dan is het aangewezen om het beleid aan te passen. Als het volgen van de beleidsregels de belanghebbende(n) (waaronder de ondernemer zelf) onevenredig schaadt ten opzichte van het doel van de beleidsregels dan mag de beleidsregel niet worden toegepast.

Gelet op bovenvermelde inherente afwijkingsbevoegdheid, is het niet nodig om een hardheidsclausule in de Beleidsregels op te nemen.

Artikel 27 Overgangsrecht

In 2021 zijn of zullen naar verwachting 35 standplaatsvergunningen worden uitgegeven. 22 voor een vaste standplaats en 13 voor een seizoengebonden standplaats voor óf in de zomer, óf in de herfst/winter.

Verdeeld over de gemeente ziet dit overzicht er als volgt uit:

Plaats	Branche
Vaste standplaatsen	
Bafo	Vis
Bedum	vis
Bedum	vis en aanverwante artikelen
Eenrum	vis en aanverwante artikelen
Kloosterburen	vis
Leens	koffie en pizza
Leens	groente, fruit en aardappelen
Leens	vis
Sauwerd	vis en aanverwante artikelen
Uithuizen	vis
Uithuizen	vis
Uithuizemeeden	vis
Uithuizemeeden	vis
Ulrum	vis
Warffum	vis
Winsum	Bloemen
Winsum	groente, fruit en aardappelen
Winsum	
Winsum	Vis
Winsum	Vis
Zoutkamp	groente, fruit en aardappelen
Zoutkamp	vis

Aan seizoenstandplaatsen voor in de zomer (ijs) en in de winter (oliebollen en kerstbomen) zijn in 2020 en 2021 de volgende vergunningen afgegeven. Verwacht mag worden, dat diezelfde aantallen ook in 2022 aan de orde zullen zijn:

Plaats	2020	2021
	Winsum	x
Winsum		x
Wierumerschouw	x	x
Sauwerd	x	x
Uithuizermeeden		
Uithuizen	x	x
Warffum	x	
Bedum	x	x
Baflo	x	
Eenrum	x	
Lauwersoog		x
Lauwersoog		x
Lauwersoog		x

Voorts werden er in de afgelopen jaren nog enkele incidentele vergunningen afgegeven, bijvoorbeeld voor Veilig verkeer Nederland en voor bevolkingsonderzoek.

Ten behoeve van het vaststellen van de noodzaak van een overgangstermijn, is onderzoek gedaan naar de looptijd van de huidige standplaatsvergunningen.

Weliswaar is er veelal sprake van een vergunning met een looptijd van 1 jaar, echter vaak wel jaar op jaar voor dezelfde locatie. Het jaarlijks aanvragen en verlenen is dan een formaliteit. Voor zijn of haar gevoel heeft de standplaatshoud(st)er een recht opgebouwd op basis van de jaren dat hij daar achtereen staat, niet op grond van zijn (jaarlijkse) vergunning.

Reconstructie van de termijn dat dezelfde standplaatshouder al dezelfde standplaats heeft ingenomen, blijkt lastig te zijn. Gelet op de ervaringen met de marktvergunningen, behoeft dat geen verwondering te wekken. Uiteindelijk is daar enig inzicht verkregen mee op basis van de marktkooplieden zelf.

Een dergelijke exercitie willen wij bij de standplaatshouders niet doen.

Uit jurisprudentie blijkt, dat een overgangperiode van oud naar nieuw beleid dusdanig van lengte dient te zijn, dat de vergunninghouder de gevolgen van nieuw beleid op moet kunnen vangen, dat hij de tijd moet hebben zich in te stellen op de nieuwe situatie, maar dat het niet nodig is dat hij na afloop van die overgangperiode al zijn investeringen moet hebben terugverdiend.

De belangen van de oude rechthebbenden moeten goed worden afgewogen tegen de kansen voor "nieuwkomers" voor een standplaats.

In een ander geval werd door de rechtbank een termijn van 6 jaar redelijk gevonden. Wij stellen voor een overgangstermijn te hanteren van 5 jaar. Die termijn geldt zowel voor de (enkele) vergunning voor onbepaalde tijd, als voor de vergunningen met bepaalde tijd van een jaar of meer. Daarbij is rekening gehouden met termijnen die door rechtbanken als redelijk worden beschouwd en is gekeken naar het onderzoek van 'SEO economisch onderzoek'. Bovendien is daarin ook meegenomen de waarschijnlijk langere termijn dat er achtereen gebruik is gemaakt van de standplaats. Tot slot is bij deze termijn overwogen dat

de “instroom” van nieuwkomers niet groot zal zijn en daarmee de kans voor de huidige standplaatshouders bij mededinging groter voor het opnieuw verkrijgen van een standplaats.

Eén uitzondering is naar onze mening wel op zijn plaats en dat zijn de standplaatshouders die dit jaar voor het eerst een standplaatsvergunning verleend hebben gekregen. Voor hun geldt een overgangstermijn van 1 jaar (artikel 27, lid 4)

Een termijn van 5 jaar geeft tevens rust en tijd om met elkaar (gemeente en standplaatshouders) de nieuwe werkwijze verder vorm te geven.